

בנק מזרחי טפחות

דוח סיכונים לרבעון השלישי של שנת 2020

להלן הקישורים:

דוח תמציתי של הדירקטוריון וההנהלה

הצהרות לגבי גילוי

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים

תמצית דוחות כספיים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח הרבעוני

גילויים פיקוחיים נוספים

תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

דוח זה כולל מידע נלווה לדוחות הכספיים של הבנק והינו ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים הכוללות דרישות גילוי מתוך הנדבך השלישי של באזל ודרישות גילוי נוספות של הוועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).

אתר מגנ"א של רשות ניירות ערך כולל גם את הדיווחים הבאים: דוח סיכונים זה ומידע פיקוחי נוסף על מכשירי ההון הפיקוחיים שהנפיק הבנק (להלן: "הדיווחים"). בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללים תמצית הדוחות הכספיים לתקופת הביניים והדיווחים האמורים גם באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il < אודות הבנק < קשרי משקיעים < מידע כספי

תוכן העניינים הראשי

7	מידע צופה פני עתיד
8	יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
11	גישת הבנק לניהול סיכונים (OVA)
11	מידע כללי על ניהול הסיכונים השונים ופרופיל הסיכון
13	מיפוי כללי של גורמי הסיכון ומידת השפעתם
14	תמצית מדיניות הבנק לסיכונים עיקריים והתפתחויות ברבעון השני של שנת 2020
18	סיכונים מובילים ומתפתחים
18	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
19	הון ומינוף
19	הרכב ההון
20	יחס המינוף
22	סיכון אשראי
22	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)
25	סיכון האשראי לפי הגישה הסטנדרטית
27	סיכון אשראי של צד נגדי
28	סיכון שוק
28	סיכון שוק בגישה הסטנדרטית
29	סיכון נזילות
29	יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)
32	התפתחויות ביחס כיסוי הנזילות
33	תוספות
33	תוספת א' - הרכב ההון הפיקוחי
37	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוח הסיכונים

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת דוח הסיכונים

8	יחסים פיקוחיים עיקריים - נתוני מפתח
10	ההון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
10	סיכון אשראי כולל לציבור
10	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
13	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כמנהלי הסיכונים (Risk Owner) לכל אחד מהם
18	סקירות נכסי סיכון משוקללים (OV1)
19	תמצית רכיבי ההון הפיקוחי, יחס ההון לרכיבי סיכון של הקבוצה ויחסי ההון המזעריים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים
20	פרטים בדבר יחס המינוף (Leverage Ratio) של הבנק
21	גילוי על יחס המינוף
22	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CRI)
23	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור
24	שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3)
25	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)
27	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
27	הקצאת הון בגין התאמת שערון לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)
28	רכיבי דרישת ההון תחת הגישה הסטנדרטית לסיכון שוק
29	יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)
32	הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA)
32	הרכב נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים
33	תוספת א' - הרכב ההון הפיקוחי

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

דוח סיכונים

דוח סיכונים זה כולל מידע נלווה נוסף לתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2020. תמצית הדוחות הכספיים ומידע נלווה לתמצית הדוחות הכספיים, לרבות דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים זה וגילויים פיקוחיים נוספים אושרו לפרסום בישיבת הדירקטוריון של הבנק שהתקיימה ביום 23 בנובמבר 2020 (ד' בכסלו התשפ"א).

דוח הסיכונים והגילויים הפיקוחיים הנוספים ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו הכוללות דרישות גילוי מתוך הנדבך השלישי של באזל, דרישות גילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (ה-FSF) ודרישות גילוי נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, המתכונת הרבעונית של דוח הסיכונים הינה מצומצמת וממוקדת בגילויים איכותיים וכמותיים אשר ניתוחם והצגתם בתדירות רבעונית, מהותית לקוראי הדוח.

ככל הנדרש, יש לעיין בדוח זה ביחד עם דוח הסיכונים לשנת 2019.

הגילוי בדוח זה מיועד לאפשר למשתמשים להעריך מידע משמעותי הכלול בו לגבי יישום מסגרת העבודה למדידה והלימות הון וליישום הוראות "באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית".

כלל הדוחות האמורים מפורסמים גם באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכלל מידע נוסף על הסיכונים במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2020 בפרקים הבאים:

- פרק "סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה" / סיכונים עיקריים
- פרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי" / סיכונים מובילים ומתפתחים
- פרק "סקירת הסיכונים"

בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מונגשים.

דורון קלאוזנר

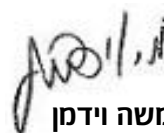
סגן מנהל כללי

מנהל סיכונים ראשי, CRO

משה לארי

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים ודוח הסיכונים:

רמת גן, 23 בנובמבר 2020

ז' בכסלו התשפ"א

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הסיכונים, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאוגרפיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאוגרפיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמייתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

יחסים פיקוחיים עיקריים - נתוני מפתח

להלן נתוני מפתח הרלבנטיים לפרופיל הסיכון של הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

31.3.2019	30.6.2019	30.9.2019	31.12.2019	31.3.2020	30.6.2020	30.9.2020	
							יחסים פיקוחיים ופיננסיים עיקריים
							הון זמין
15,618	16,220	16,244	16,520	16,718	17,033	19,708	הון עצמי רוברד ⁽¹⁾
15,457	16,073	16,102	16,390	16,653	16,956	19,571	הון עצמי רוברד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
20,660	22,003	22,043	22,610	22,521	22,999	26,488	הון כולל
19,159	20,516	20,561	21,139	21,563	22,029	25,458	הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
							נכסי סיכון משוקלים
154,315	158,626	160,306	162,858	169,001	170,992	197,502	סך נכסי סיכון משוקלים (RWA)
							יחס הלימות הון (באחוזים)
10.12	10.23	10.13	10.14	9.89	9.96	9.98	יחס הון עצמי רוברד ⁽¹⁾
10.01	10.12	10.04	10.05	9.85	9.91	9.91	יחס הון עצמי רוברד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
13.39	13.87	13.75	13.88	13.33	13.45	13.41	יחס הון כולל
12.40	12.92	12.82	12.97	12.75	12.88	12.89	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.83	9.83	9.83	9.83	8.82	8.79	8.71	יחס הון עצמי רוברד 1 הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים
0.29	0.40	0.30	0.31	1.07	1.17	1.27	יחס הון עצמי רוברד 1 זמין, מעבר לנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים
							יחס המינוף
281,693	285,858	288,965	297,779	309,863	317,759	376,614	סך החשיפות
5.54	5.67	5.62	5.55	5.40	5.36	5.23	יחס המינוף (באחוזים) ⁽²⁾
5.49	5.62	5.57	5.50	5.37	5.34	5.20	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
							יחס כיסוי נזילות ⁽³⁾
44,879	42,430	45,494	44,846	49,568	53,992	59,709	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
37,414	36,014	37,376	36,979	42,300	44,280	46,783	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
120	118	122	121	117	122	⁽⁷⁾ 128	יחס כיסוי הנזילות (באחוזים)
							מדדי ביצוע
11.3	15.8	11.1	11.5	9.1	9.0	9.5	תשואת הרווח הנקי ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
1.06	1.48	1.06	1.09	0.86	0.85	0.89	תשואת הרווח לנכסי סיכון ⁽⁵⁾⁽⁶⁾
104.3	102.2	102.6	103.1	106.2	108.1	114.2	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
							מדדי איכות אשראי עיקריים - כולל בנק אגוד
0.80	0.80	0.81	0.82	0.91	0.96	1.09	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.25	1.28	1.29	1.36	1.41	1.34	1.20	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.15	0.20	0.14	0.23	0.66	0.50	⁽⁷⁾ 0.59	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽⁵⁾
0.40	0.50	0.33	0.61	1.55	1.17	⁽⁷⁾ 0.87	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
0.03	0.03	0.04	0.04	0.19	0.15	⁽⁷⁾ 0.44	מזה: בגין הלוואות לדיור
0.14	0.13	0.07	0.12	0.16	0.15	⁽⁷⁾ 0.13	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽⁵⁾
							מדדי איכות אשראי עיקריים - ללא בנק אגוד
						1.06	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
						1.21	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	תשעה חודשים ראשונים		
	2019	2019	2020
	11.9	15.8	9.0
	1.17	1.20	0.87
	0.18	0.16	0.57 ⁽⁷⁾
	0.46	0.41	1.18 ⁽⁷⁾
	0.03	0.03	0.26 ⁽⁷⁾
	0.11	0.11	0.15 ⁽⁷⁾

מדדי ביצוע

תשואת הרווח הנקי⁽⁴⁾⁽⁵⁾

תשואת הרווח לנכסי סיכון⁽⁵⁾⁽⁶⁾

מדדי איכות אשראי עיקריים - כולל בנק אגוד

הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו⁽⁵⁾

מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור

מזה: בגין הלוואות לדיור

שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור⁽⁵⁾

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי ברבעון השלישי של שנת 2020 הינה 9.5% לעומת 11.1% ברבעון המקביל אשתקד, ובתשעת החודשים הראשונים 9.0% לעומת 12.4% בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה על ההון הושפעה בעיקר מהגידול המשמעותי בהוצאות הפסדי האשראי לאור משבר הקורונה, ומירידת הריבית בארצות הברית ובישראל, מהשפעת השינוי במדד המחירים לצרכן ומגידול בהיקף האשראי, הפיקדונות והעמלות.
- יחס פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו הגיע ל-114.2% לעומת 103.1% בסוף שנת 2019, כתוצאה מאיחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד. בנוסף לאיחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד, נבע הגידול בפיקדונות, בין היתר, מהסטה בהיקף משמעותי של נכסי לקוחות משוק ההון לפיקדונות, והגידול באשראי הושפע, בין היתר, מהלוואות בסך של כ-4.7 מיליארדי שקלים חדשים במסגרת הקרנות בערבות המדינה לעסקים, ומהצורך הגובר של לקוחות הבנק, בעיקר עסקיים, לאור משבר הקורונה, בניצול קווי אשראי קיימים שעמדו לרשותם.
- יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון ליום 30 בספטמבר 2020 הינו 9.98%, בהשוואה ליחס המזערי לו מחויב הבנק, בשיעור של 8.71%. היחס הושפע, בין היתר, מעלייה בהיקף האשראי שניתן ללקוחות, וזאת בהלימה לציפייה הפיקוחית בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250, מיום 31 במרץ 2020, בדבר פעילות הבנק בשעת המשבר ולהקלה שניתנה בעקבות המשבר, בדרישת ההון המינימאלית מהתאגידים הבנקאיים. לפרטים, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן.
- יחס היעילות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, הגיע ל-52.0%, כתוצאה משמירה על רמת ההוצאות.
- שיעור החובות הפגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2020 הגיע ל-1.24%. ללא השפעת בנק אגוד הגיע השיעור ל-1.21% בהשוואה ל-1.29% בתום הרבעון המקביל אשתקד, ו-1.34% בתום הרבעון השני של שנת 2020. השינוי ברבעון הנוכחי הושפע, בין היתר, מגידול בהיקף האשראי, ומדחיות תשלומים שאושרו ללקוחות. יצוין, כי הדוחות הכספיים כוללים הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בהתאם למודל איכותי, בין היתר בגין הסיכון הגלום בדחיות התשלומים שאושרו ללקוחות. לפרטים, ראה להלן בפרק "התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל האחר".

סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) לבנק אין מכשירי הון הנכללים ב"הון רוברד 1 נוסף", ולכן סך הון רוברד 1 זהה לסך הון עצמי רוברד 1.

(2) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רוברד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

(3) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו ברבעון. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון בתקופה המדווחת.

(4) הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק.

(5) מחושב על בסיס שנתי.

(6) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.

(7) ללא השפעת בנק אגוד.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן ההון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים:

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 בספטמבר 2019	ליום 30 בספטמבר 2020		הון עצמי רובד 1
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
16,520	16,244	17,432	19,708	
6,090	5,799	6,218	6,780	הון רובד 2
22,610	22,043	23,650	26,488	סך הכל הון כולל

להלן סיכון אשראי כולל⁽⁴⁾ לציבור:

2019 בדצמבר 31	30 בספטמבר 2019	30 בספטמבר 2020		סך הכל סיכון אשראי כולל לציבור
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
271,105	263,345	288,934	323,502	

(1) למידע מורחב בדבר סיכון האשראי הכולל לציבור ראה דוח הדייקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי:

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2019		ליום 30 בספטמבר 2020		סיכון אשראי		
דרישת הון ⁽³⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽⁴⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
				ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד			
20,062	150,494	19,732	148,028	19,659	160,348	22,258	182,296	
239	1,791	236	1,778	200	1,629	247	2,022	סיכון שוק
51	384	62	466	51	412	65	536	סיכון CVA בגין נגזרים ⁽⁴⁾
1,358	10,189	1,338	10,034	1,340	10,933	1,544	12,648	סיכון תפעולי ⁽⁵⁾
21,710	162,858	21,368	160,306	21,250	173,322	24,114	197,502	סך נכסי הסיכון

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 12.21% מיתרות נכסי הסיכון, דרישות ההון בגין יתרה ללא בנק אגוד חושבה על פי שיעור של 12.26%. לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה ביאור 9.ה לדוחות הכספיים.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

(4) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.

(5) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

גישת הבנק לניהול סיכונים (ova)

מידע כללי על ניהול הסיכונים השונים ופרופיל הסיכון

הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול ובקרת סיכונים ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין, ובפרט, הוראה 310 - "ניהול סיכונים", המבוססת על המלצות וועדת באזל, המתווה את עקרונות ניהול ובקרת הסיכונים במערכת הבנקאית בישראל וקובעת את הסטנדרטים הנדרשים מהבנקים, ליצירת מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים ההולמת את דרישות הרגולציה, פרופיל ואסטרטגיית הסיכון של הבנק ויעדיו העסקיים. כלל מסמכי המדיניות של הבנק לניהול ובקרת סיכונים מבוססים על עקרונות יסוד אלו.

מסגרת ניהול ובקרת הסיכונים בבנק, על פי המלצות וועדת באזל מגדירה שלושה נדבכים: הנדבך הראשון (הון מזערי) - דרישות הקצאת הון מינימאלית בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי המחושבת באמצעות מודלים סטנדרטיים. הנדבך השני - תהליך פיקוח ובקרה על הנאותות ההונית, תהליך פנימי להערכת הלימות ההון המתבצע על ידי הבנק (ICAAP) ומלווה בתהליך הערכה פיקוחי (SREP).

הנדבך השלישי - "משמעת שוק" - דרישות הדיווח והגילוי לגוף המפקח ולציבור. ניהול סיכונים יעיל ומקיף מהווה נדבך מרכזי להבטחת יציבותו של הבנק לאורך זמן. תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים בבנק ובקבוצה נועדו לזהות, לנהל, לכמת ולהפחית את כלל הסיכונים המהותיים הגלומים בפעילותו ולתמוך בהשגת יעדיו העסקיים. הבנק חשוף לשורה של סיכונים שהתממשותם מהווה פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. הבנק חשוף לסיכונים פיננסיים כגון: סיכון אשראי, סיכון נזילות וסיכון שוק וריבית וסיכונים שאינם פיננסיים כגון: סיכון ציות ורגולציה, סיכונים תפעוליים (כולל סיכון טכנולוגיית המידע וסיכון אבטחת מידע וסייבר), סיכונים משפטיים, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק בארץ ובשולחות חוץ לארץ ובהתאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה, תוך נטילת סיכונים בצורה מושכלת ושמירה על רמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון הכולל שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק.

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון ומבוסס על אסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק, על רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים וכן, על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק.

הסיבולת לסיכון מהווה קביעה ספציפית של רמות הסיכון לכלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק. רמות הסיכון נקבעות במגוון מדדים כמותיים ואיכותיים, התומכים בהשגת המטרות העסקיות, אך עדיין משאירים את הבנק בגבולות הגזרה אשר הוגדרו בתיאבון הסיכון הכולל ובכפוף למגבלות רגולטוריות קשירות. סך מגבלות הסיכון, מגלמות באופן מצרפי את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מוכן ומסוגל לקחת.

רכישת בנק אגוד

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד") לבין בנק מזרחי טפחות בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של מזרחי טפחות.

החל ממועד זה מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. בהתאם, כולל המאזן המאוחד של הבנק את מאזן בנק אגוד. מפאת פרק הזמן הקצר שחלף ממועד הרכישה ועד לפרסום דוחות הכספיים אלה, שימשו היתרות בספרי בנק אגוד כאומדן ראשוני, שמרני, לצורך הייחוס הזמני של עלות הרכישה (PPA Provisional) במועד האיחוד לראשונה. ההערכה תעודכן בדוחות הכספיים הבאים. הואיל ומועד האיחוד לראשונה הוא יום 30 בספטמבר 2020, לאיחוד הדוחות הכספיים אין השפעה על הרווח וההפסד של הרבעון השלישי ותשעת החודשים הראשונים של השנה.

כמות המניות שהונפקו בתמורה, בהתאם להסכם, הינה 19,865,165 ע"ג מניות, ושוויין למועד העסקה הסתכם ב-1,207 מיליוני שקלים חדשים. ההון העצמי של הבנק ליום 30 בספטמבר 2020 גדל בסכום זה.

לפרטים נוספים ראה ביאור 17 לדוחות הכספיים וכן פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

לאחר השלמת העסקה לרכישת בנק אגוד, נכללים נתוני הכספיים של בנק אגוד, לראשונה, בדוחות של הבנק. הצטרפות בנק אגוד לקבוצת מזרחי-טפחות מהווה קפיצת מדרגה במגוון תחומי הפעילות, תוך שיפור בתמהיל המקורות והשימושים, והגברת כושר התחרות. על-פי נתוני המערכת הבנקאית ל-30 ביוני 2020, עולה חלקו הכולל של הבנק המאוחד בסך פעילות האשראי והפיקדונות במערכת הבנקאית בכ-2.5%, ומגיע באשראי לציבור לכ-22%, ובפיקדונות הציבור לכ-18.6%. מעבר ליעדי התוכנית האסטרטגית של הבנק לסוף 2021. פעילות האשראי של בנק אגוד באפיקים השונים מגוונת את תמהיל האשראי של הבנק, בהלימה ליעדים האסטרטגיים של הבנק ובפרט בתחום האשראי לעסקים, שבו עולה נתח השוק של הבנק המאוחד לכ-12%. חלק ההלוואות לדיור מסך תיק האשראי של הבנק, לאחר רכישת בנק אגוד, יורד בכ-3% לשיעור של כ-63%, כנגד עלייה מקבילה בתיק המסחרי, ומתוכה עלייה של כ-1% באשראי לפרטיים. בתחום הפיקדונות הפרטיים, גדל חלקו של הבנק המאוחד והגיע לנתח שוק של למעלה מ-20%.

עסקת המיזוג הינה פרויקט מהותי בהיקף נרחב ובעלת מורכבות רבה, ונושאת בחובה מגוון רחב של סיכונים. הבנק נערך בצוותי עבודה נרחבים ובניהול מקיף של ועדות היגוי ומנהלות לביצוע תכנית המיזוג. ניהול הסיכונים הינו חלק אינטגרלי ודינמי בכל צוותי העבודה, כאשר מנהל הסיכונים הראשי בוחן ומתכלל את כלל סיכוני הפרויקט והמיטיגציות הנדרשות להפחתה וניהול הסיכון.

לבנק אגוד התקשרות רבת שנים עם בנק לאומי לקבלת שירותי מחשוב ותפעול אשר הוארך מעת לעת. ביום 12 במאי 2020 אישר דירקטוריון בנק אגוד התקשרות בתוספת להסכם, בהתאם לתוספת זו נקבעו בין הצדדים, בין היתר, כי תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022, עם אופציות להארכה לתקופות נוספות, בכפוף לקיומם של תנאים שהוסכמו בין בנק אגוד לבנק לאומי.

הבנק פועל להשלמת תהליכי המיזוג התפעולי, בהתאמה למועד סיום תוקף ההתקשרות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. הנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

השפעות התפשטות נגיף הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו וישראל בתוכו מוביל להשלכות כלכליות, ריאליות ופיננסיות תוך ירידה בהיקף הפעילות המשקית, עלייה משמעותית בשיעור הבלתי מועסקים ותנודתיות בשווקים הפיננסיים. כתוצאה מאירועים אלו חלה עלייה בסיכון האשראי במשק הישראלי ובעולם כולו. העלייה ברמת סיכון האשראי, נבעה בעיקרה מהמגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים ומשקי הבית, בעקבות הירידה בפעילות המשקית. כמו כן, החל מהרבעון הקודם חלה עלייה בהערכת רמת הסיכון בתיק האשראי לדיור לאור אי הוודאות המתמשכת.

החל מחודש מאי, חזר הבנק באופן מדורג לשגרת עבודה, לאחר שפעל במתכונת מצומצמת בחודשים מרץ ואפריל. סינפי הבנק ויחידותיו פועלים במתכונת מלאה (גם במהלך כל תקופת הסגר השני שהחל בספטמבר- אוקטובר), תוך שמירה על כללי הריחוק החברתי וההיגיינה בהתאם להוראות משרד הבריאות, ותוך שימוש, במידת הצורך בתשתית עבודה מרוחק. הבנק מעביר באופן שוטף הנחיות עבודה מפורטות לשמירה על ריחוק חברתי והיגיינה, לרבות עבודה בקפסולות פנימיות בסניפים ובחלק מיחידות המטה, ומחלק אמצעים במטרה לשפר את המיגון, הן ציוד אישי (מסכות, אמצעי חיטוי), והן מחיצות ואמצעי הפרדה לצורך צמצום החשיפה בין העובדים ועם הלקוחות. דירקטוריון הבנק, ועדותיו והנהלת הבנק, מקיימים דיונים תכופים מהרגיל, על מנת לתת מענה לנושאים הקשורים במשבר, ולבחון באופן רציף את השלכותיו.

יחידות העסקיות נמצאות בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות, כדי לאמוד את מצבם העסקי ואת השלכות המשבר עליהם, במטרה לסייע למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים הנובעים מהמשבר, תוך שמירה על איזונים ומזעור סיכונים האשראי. מתחילת השנה פרסם בנק ישראל שורה של הנחיות, הקלות, והתאמות להוראת ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה). על רקע המשך משבר הקורונה והשלכותיו על המצב הכלכלי בארץ ובעולם, הוארך תוקף הוראת השעה לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה, במרבית הנושאים לתקופה של 6 חודשים נוספים (עד 31.3.21). הבנק מיישם הקלות והנחיות אלו, ופועל למתן מענה עסקי הולם ללקוחותיו בתחומים שונים בעת הזו, תוך בחינה שוטפת של השלכות הפעילויות על ניהול הסיכונים.

בנוסף, פרסמה המדינה קווים מנחים של תוכנית כלכלית לסייע למשק, ואף השיקה קרנות הלוואות לעסקים שיעודן סיוע לעסקים קטנים וגדולים שנפגעו ממשבר הקורונה.

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמות במדיניות חיתום האשראי וסיכונים האשראי, ובהמשך לפניית הפיקוח על הבנקים מיום 2 באפריל 2020, פעל הבנק, יחד עם כלל המערכת הבנקאית, במטרה לתמוך ביכולת של העסקים ומשקי הבית לצלוח את המשבר, ולהמשיך לספק אשראי ללווים בכלל המגזרים במשק, תוך קיום תהליך חיתום אשראי אחראי, אך ללא הקשחה מיותרת של תנאי החיתום. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, אושרה דחייה של עד 4 חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר, לרבות הארכות נוספות בדחייה במקרי הצורך. הארכה נוספת עד לסוף שנת 2020 ללקוחות שכבר דחו תשלומים, ודחייה של עד 6 חודשים גם ללקוחות שטרם דחו תשלומים. אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני, והועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית. בנוסף, נערך הבנק לביצוע הסדרים עם לקוחות שביקשו לחדר ולפרוע את תשלומי המשכנתא באופן שוטף, לרבות אפשרות לתשלום חלקי של החוזר החדש, או הארכת תקופת ההלוואה.

היקף האשראי לדיור שניתנה בגינו דחיית תשלומים הגיע בשיאו, בחודש מאי 2020, לכ-45.2 מיליארדי שקלים חדשים. הבנק מאפשר ללווים, כאמור, להאריך את תקופת הדחייה עד סוף שנת 2020 או לפנות ולקבל דחייה של עד 6 חודשים אם זו פנייתם הראשונה, בהתאם למתווה בנק ישראל. מתוך סך ההלוואות שהיו בדחייה, נכון ליום 31 באוקטובר 2020, כ-21.9 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם, ולכ-23.3 מיליארדי שקלים חדשים ניתנו דחיות נוספות. מתוך סך הדחיות הקיים, כ-3.3 מיליארדי שקלים חדשים אמורים, אם לא יבקשו דחייה נוספת, לחזור ולפרוע את ההלוואות עד תום שנת 2020. כ-17.7 מיליארדי שקלים חדשים אמורים לחזור ולפרוע בחודש ינואר 2021, והיתר, כ-2.3 מיליארדי שקלים חדשים, אמורים לחזור ולפרוע מחודש פברואר 2021 ואילך. וצוין, כי בכ-60% מיתרת ההלוואות שביקשו דחיית תשלומים ושתוכננו לחזור ולשלם עד ימים אלה, לא התבקשה דחייה נוספת והלקוחות חזרו לשלם. מתוך ההלוואות שחזרו לשלם, סך של כ-0.2 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנס לפיגור, שיעור דומה לשיעור הפיגור בכלל התיק, העומד על כ-1.2%.

באשראי המסחרי, היקף האשראי שניתנה בגינו דחיית תשלומים נכון ליום 31 באוקטובר 2020 הסתכם בכ-2.7 מיליארדי שקלים חדשים, מתוכם כ-1.3 מיליארדי שקלים חדשים לתקופה העולה על 6 חודשים. זאת, מתוך סך דחיות שאושרו במקור בהיקף אשראי כולל של כ-7.1 מיליארדי שקלים חדשים. מתוך הדחיות שאושרו במקור, חזרו לשלם לקוחות עם יתרת אשראי של כ-4.4 מיליארדי שקלים חדשים.

האשראי שמעמיד הבנק במסגרת הקרן בערבות המדינה, כולל ערבות מדינה בשיעור של 85% לכל הלוואה, אך במצטבר עד 15% על התיק כולו, וזאת כנגד פיקדון מהלקוח בשיעור של 5% מסכום ההלוואה. ההלוואות ניתנות בריבית פריים פלוס 1.5%. במהלך השנה הראשונה אין תשלומים לפירעון קרן ההלוואה, והריבית משולמת על ידי המדינה. בנוסף, הושק בקרן זו מסלול ייעודי לעסקים ברמת סיכון גבוהה ("מסלול מוגבר") ובו ערבות המדינה על התיק הינה 60%, כאשר תנאי ההלוואות זהים למסלול הכללי בקרן. במקביל, הושקה ביום 30 באפריל 2020 קרן לעסקים גדולים, בה ערבות המדינה הינה בשיעור של 75% ממובה כל הלוואה, וסך הערבות מוגבלת ל-12%.

נכון ליום 30 בספטמבר 2020 העמיד הבנק אשראי בסך של כ-4.7 מיליארדי שקלים חדשים במסגרת הקרנות בערבות המדינה (ליום 30 ביוני 2020 - כ-3.5 מיליארדי שקלים חדשים). כנגד האשראי שניתן, בהתאם למתווה של בנק ישראל, השתתף הבנק וקבל הלוואה מוניטרית ייעודית מבנק ישראל, שיתרתה ליום 30 בספטמבר 2020 הגיעה לסך כ-1.8 מיליארדי שקלים חדשים ל-3 שנים בריבית קבועה בשיעור של 0%.

לפרטים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי שנערכה בגין הלוואות שקיבלו דחיית תשלומים, בהתאם למאפייני הסיכון שלהן, ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון והנהלה.

לפירוט נוסף של ההלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה בפרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה.

במקביל לפעולות שנקט הבנק במטרה להמשיך במתן שירות ללקוחותיו, ניתן דגש מיוחד להשלכות אפשריות של המשבר על ניהול הסיכונים של הבנק. סיכון האשראי מנוטר באופן הדוק, באמצעות פורומים בראשות המנהל הכללי ובראשות מנהל סיכון האשראי, ותוך קיום הערכות מצב חטיבתיות תקופתיות, ניטור פרטני של ענפי משק בעלי חשיפה גבוהה למשבר, וניטור שוטף של מדדים מרכזיים ולקוחות ספציפיים בעלי רגישות מיוחדת להשלכות המשבר. ביתר הסיכונים נמשך הניהול השוטף, תוך שימת דגש לאפשרות של השלכות נוספות למשבר, אם תהיינה. כמו כן, נמשכה כסדרה פעילות היחידות והמערכות הקשורות בדיווח הכספי, וכן הבקרות על גילוי ועל הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

התמודדות הבנק עם אירוע הקורונה תוך מתן מענה שוטף לצרכים תפעוליים, כללו עלויות בגין רכש טכנולוגי, שדרוג מערכת גישה מרוחק, אבטחה, פיצול יחידות, וכן עלויות לוגיסטיות עבור רכש אמצעי חיטוי ומיגון, אשר לא השפיעו באופן משמעותי על הוצאות הבנק.

הבנק קיים הליך מקיף של הפקת לקחים בכלל חטיבות הבנק לבחינת תפקוד היחידות ולקבלת תובנות/המלצות לשינוי אופן הפעולה הן לזמני משבר והן לשגרה.

מיפוי כללי של גורמי הסיכון ומידת השפעתם

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כמנהלי הסיכונים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכוני אשראי	בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה-בינונית	
השפעה כוללת של סיכוני שוק ⁽¹⁾	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה-בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון נזילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽²⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽³⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) כולל סיכון אופציות ומניות הממופה בבנק אגוד.
 (2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפירסומים שליליים לגבי הבנק.
 (3) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון וניהול ההון.

הערכת סיכונים זו כוללת את מיזוג בנק אגוד, שלהערכתנו אינה משנה את רמת הסיכון הכוללת של הקבוצה באופן מהותי. לאירוע הקורונה פוטנציאל להשפעה על פרופיל הסיכונים של הבנק, מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת. הערכות אלה, נעשות על פי ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל צפי לכיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של תהליכי ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק.

מתחילת שנת 2020, חלה עלייה בפרופיל הסיכונים הכולל של הבנק כתוצאה מעליה בסיכון האשראי בעקבות השלכות מגפת הקורונה העולמית, שהחלה בישראל לקראת סוף חודש פברואר 2020, התעצמה במהלך חודש מרץ והשפיעה על הכלכלה בישראל ובעולם. עם זאת, עדיין לא ניתן להעריך את מלוא ההשפעה של המשבר על איכות תיק האשראי של הבנק. הבנק בוחן את מדדי הסיכון באופן מתמיד ומתאימם ככל הנדרש לפעילות העסקית השוטפת, בכפוף ובהלימה לתיאבון הסיכון הכולל של הבנק לסיכונים השונים. ברבעון השני לשנת 2020 הועלתה רמת הסיכון בתיק האשראי לדיור מרמה נמוכה לרמה נמוכה-בינונית בשל אי הוודאות המתמשכת לאור המשך התפתחות המשבר. על מנת לסייע ללקוחות להם משכנתא בבנק, אפשר הבנק כאמור לעיל, ללקוחות לקבל דחיית תשלומים חלקית או מלאה לתקופה של עד 6 חודשים, ובהתאם למתווה המורחב של בנק ישראל (לקוחות שכבר דחו תשלומים - הארכה נוספת עד 31 בינואר 2021; לקוחות שטרם דחו תשלומים - דחייה של עד 6 חודשים). סכומי התשלומים שנדחו נפרסו מחדש ליתרת תקופת המשכנתא. הבנק מנטר באופן שוטף את הפעילות והיבטי הסיכון בנושא: סכום הגרייס, כמות הבקשות, תקופת הגרייסים, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד. אחד הפרמטרים המהותיים לבחינת הסיכון הינו התנהגות הלווים בתום תקופת דחיית התשלום.

הבנק ממשיך לעקוב אחר התפתחות התנהגות הלווים עם סיום תקופת הדחיות בחודשים הבאים והיקפי המימוש של הארכת הדחיות על פי המתווה המעודכן של בנק ישראל. כמו כן, פועל הבנק בתהליך חיתום המשכנתא, בהתאם להקלה של בנק ישראל לבחינת כושר החזר, בהתחשב ברמת ההכנסה לפני המשבר והצפי לחזרה למעגל העבודה בהמשך. בנק ישראל אפשר גם ללקוחות במגזר הפרטי ובמגזר העסקי לבצע דחיות תשלומים עפ"י מתווים שמתעדכנים על ידו בהתאם להתפתחויות. הבנק מנטר באופן שוטף את היבטי הסיכון בנושא: מספר ההלוואות שבוצעה בהן דחייה, תקופת הדחייה, סכומי הדחייה וכו'. לפרטים בדבר ההלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות, עלתה ברבעון הראשון של שנת 2020 מרמה נמוכה-בינונית לרמה בינונית, ונותרה ברמה בינונית גם ברבעון השני והשלישי של שנת 2020. העלייה ברמת הסיכון היא גם במגזר הפרטי, אך בעיקרה במגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים, בעקבות הירידה בפעילות המשקית כתוצאה מהטלת מגבלות הריחוק החברתי השונות על הענפים השונים במדינה.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

גורמי הסיכון המהותיים הינם העלייה החדה בשיעור האבטלה, האטה בפעילות המשק ובייחוד בענפי משק ייעודיים (כגון: תעופה, אופנה, בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל, תרבות הפנאי) שנפגעו, ותנדטיות בשווקים הפיננסיים שמשפיעים גם על שווי הביטחונות. גורמים אלה עלולים להביא לגידול בהיקף הלקוחות שייקלעו לקשיים לאורך זמן. הבנק מנהל ומנטר את סיכון האשראי שלו באופן הדוק ונקט בפעולות אקטיביות בהתאמה למצב, על מנת לסייע ללקוחות לצלוח את תקופת המשבר ולצמצם את הסיכון לכשל, תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. במסגרת צעדים אלה אושרה דחייה של מספר חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר; אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני; הועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית. לנתונים כמותיים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק, בדוח הדירקטוריון וההנהלה. אחד הפרמטרים המהותיים לבחינת הסיכון הינו התנהגות הלווים בתום תקופת דחיית התשלום. נציין, כי בכ-60% מיתרת הלוואות שביקשו דחיית תשלומים ושתוכננו לחזור ולשלם עד ימים אלה, לא התבקשה דחייה נוספת והלקוחות חזרו לשלם. מתוך הלוואות שחזרו לשלם, סך של כ-0.2 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנס לפיגור.

הערכת כלל גורמי הסיכון, למעט סיכון האשראי (כולל תיק האשראי לדיור) כאמור, נותרה ללא שינוי מהערכת הסיכון בסוף שנת 2019. ככלל סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות, נובעים מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדר. הסיכון הטכנולוגי וסיכונים אבטחת מידע וסייבר, הינם מבין הסיכונים המהותיים בבנק, ופוטנציאל הנזק מהתמשות סיכונים אלה, עלול להיות משמעותי בשגרה ועל אחת כמה וכמה בשעת חירום. הפעילות בזמן המשבר נוהלה באופן ממוקד, תוך ריכוז כלל הכוחות למתן השירות הנדרש לבנק, בצרכים שהשתנו במהלך הדרך, ונקיטת מירב הצעדים לצמצום ככל הניתן את הסיכונים הפוטנציאליים. בפועל לא חלו אירועים מהותיים בתחם הטכנולוגי ובנושא אבטחת מידע וסייבר.

רמת סיכון הנזילות נותרה נמוכה בינונית. במהלך חודש פברואר 2020, העלה הבנק את רמת הכוונות לכוונות מוגברת בשל החשש מהתפשטות נגיף הקורונה והירידות החדות שנרשמו בבורסות, ובתחילת חודש מרץ הועלתה רמת הכוונות בנזילות ממוגברת לצהובה, רמת כוונות הכוללת צעדים אופרטיביים אשר נועדו להבטיח כי הבנק שומר על רמת נזילות נאותה בעתות משבר, וזאת בשל המשך התפשטות נגיף הקורונה והמשך הירידות החדות בבורסות בעולם ובפרט בישראל. רמת הכוונות ירדה חזרה למוגברת במחצית חודש מאי, עם תהליך החזרה לשגרה. במהלך כל הרבעון השלישי של שנת 2020 עמדה רמת הכוונות בבנק על רמה מוגברת. במהלך תקופה זו הבנק מבצע מעקב שוטף (כולל תוך יומי) אחר אינדיקטורים כמותיים ואיכותיים (פנימיים וחיצוניים). וכן בחינה מדי יום של מספר תרחישי לחץ לטווחי זמן שונים – בכל התרחישים רמת הנזילות נאותה והבנק עומד בכל המגבלות הפנימיות.

רמת סיכון המוניטין נותרה נמוכה, הבנק ממשיך ומנטר את הנושא באופן שוטף ולא ניכרת השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק. הבנק בוחן באופן שוטף את השלכות המשבר על רמת הסיכון האסטרטגי-עסקי. בשלב זה ולאור חוסר הוודאות, לא ניתן להעריך את מלוא השלכות המשבר על פעילות הבנק. הבנק פועל במתווה תוכנית אסטרטגית חמש שנתית שאושרה בנובמבר 2016, לשנים 2017-2021, תוכנית שיעדיה הושגו כבר בדוחות הכספיים של שנת 2019, ולפיכך הונחה על ידי דירקטוריון הבנק להיערך לתוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025. לאור משבר הקורונה ואי הוודאות השוררת ולאור השלמת הרכישה של מלוא המניות בבנק אגוד לישראל בע"מ, ידון דירקטוריון הבנק בתוכנית אסטרטגית חדשה לקראת סוף שנת 2020. מועד זה יכול שיתעדכן בהמשך, בהתאם להתפתחויות במשק.

הבנק מקיים תהליכי זיהוי ומדידה של סיכונים על ידי שימוש במגוון שיטות ומתודולוגיות לאמידת רמות הסיכון והחשיפה שלו לסיכונים השונים במהלך עסקים רגילי ובתרחישי קיצון.

הבנק ביצע תרחיש מערכתי – תרחיש קיצון אחיד שעורך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית. תרחיש הקיצון לאופק של 3 שנים המבוסס על התפרצות מחודשת של נגיף הקורונה ברבעון הרביעי לשנת 2020 והשבתת המשק (בעוצמה פחותה). תוצאות התרחיש, שהועברו לבנק ישראל בסוף חודש יוני, מצביעות על יכולת הבנק לעמוד בהשפעות משבר הקורונה ובהפסדים שעלולים להיווצר בתרחיש הקיצון ולשמר יחסי הון העולים על יחסי הון המזעריים הנדרשים על ידי הפיקוח על הבנקים, שהופחתו זמנית בהתאמה לתקופת המשבר (לפירוט בדבר ההקלות בדרישות הון ראה פרק הון, הלימות הון ומינוף בדוח הדירקטוריון וההנהלה).

במהלך חודש אוקטובר פרסם הפיקוח על הבנקים תרחיש קיצון אחיד למערכת הבנקאית, תרחיש שהינו מחמיר יותר מהתרחישים הקודמים שפורסמו, וזאת בהתאם להחמרה שחלה במהלך הסגר השני בעוצמת הפגיעה הכלכלית במשק בשל משבר הקורונה. מטרת התרחיש לבחון את עמידות המערכת הבנקאית. תוצאות הפעלת תרחיש זה על נתוני הבנק יועברו לבנק ישראל בתחילת חודש דצמבר 2020.

תמצית מדיניות הבנק לסיכונים עיקריים והתפתחויות ברבעון השלישי של שנת 2020

יעדים ואסטרטגיה עסקית

לפרטים בדבר יעדי הבנק והאסטרטגיה העסקית שלו לשנים 2017-2021, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

סיכון אשראי

האשראי העסקי מנוהל תחת שורה של מדדי סיכון, לרבות מודלים פנימיים להערכת דירוג האשראי של הלקוח. בבנק תשתית עסקית, משפטית ותפעולית לניהול גמיש של סיכון האשראי על ידי מכירה ו/או שיתוף בסיכון.

האשראי במגזר העסקים הקטנים והזעירים מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות הפועלים בענפי המשק השונים ובעיקר במגזרי התעשייה הזעירה, המסחר, השירותים העסקיים והפיננסיים. המימון במגזר העסקים הקטנים והזעירים ניתן בעיקר לזמן קצר, לצורך פעילות שוטפת ומימון הון חוזר, גישור על פערים בתזרים המזומנים, מימון לקוחות ומלאי ופעילות יבוא. מימון זה ניתן כנגד ביטחונות מתאימים כגון שיקים לביטחון/לגבייה, שוברי כרטיסי אשראי, חשבונות, שעבוד חוזים ושעבוד שוטף. כמו כן, האשראי ניתן כנגד ביטחונות חיצוניים כדוגמת פיקדונות, תיקי ניירות ערך ונדל"ן. רמת הסיכון בתיק האשראי לעסקים קטנים וזעירים מנוטרת באופן רציף, כולל שימוש במודלי דירוג אשראי ייעודיים וקביעת תיאבון סיכון בהתאם. כמו כן, מתבצע מעקב אחרי ענפי משק בסיכון גבוה.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

אשראי לעסקים בינוניים מאופיין ברמת פיזור גבוהה יחסית מבחינת מספר הלקוחות, היקפי אשראי ללקוח, ענפי המשק והפיזור הגאוגרפי. המימון במגזר זה ניתן לצרכי פעילות שוטפת תוך מימון החוזר ובכלל זה מימון לקוחות ומלאי שהינו לרוב לטווח קצר, התרחבות והשקעות בפירמה שהינו לרוב במימון לטווח בינוני וארוך. מימון זה נשען על מרבית סוגי הביטחונות הקיימים כגון: פיקדונות, ניירות ערך, נדל"ן, ציוד, רכבים, שעבוד שוטף, ערבויות למיניהן וערבויות אישיות. כמו כן, נעשה שימוש בהתניות פיננסיות בקרב לקוחות אלה על מנת להפחית את רמת הסיכון.

האשראי ללקוחות העסקיים הגדולים הינו לרוב ברמת פיזור נמוכה מזו של יתר המגזרים. לקוחות אלה מאופיינים בפעילות מורכבת בתחום הפיננסי, ומקורות המימון שלהם מגוונים הן במערכת הבנקאית בארץ והן בחוץ לארץ, באמצעות גופים מוסדיים ובשוק ההון. הבטחות לאשראי הינן לרוב בטחונות כלליים כגון שעבוד שוטף, שעבוד שלילי מלווים באמות מידה פיננסיות. לקוחות אלו פועלים במגוון מוצרי האשראי ובכלל זה גם אשראי לשוק ההון.

אשראי למגזר אנשים פרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה, הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. לקוחות החטיבה הקמעונאית מדורגים במודלים מתקדמים ייעודיים, המכמתים את ההסתברות לכשל (PD), וכן את שיעור ההפסד בהינתן כשל (LGD) לאוכלוסיות העסקים הקטנים והלקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית. הניהול השוטף בחטיבה הקמעונאית מבוסס בעיקרו על מערכת המדח"ם (מערכת לניהול, דירוג, ותמחור לקוחות).

האשראי לדירור הינו בעל משקל מהותי מכלל סיכון האשראי של הבנק, כאמור, ברבעון השני לשנת 2020 רמת הסיכון הכוללת בתיק המשכנתאות עלתה לרמה נמוכה-בינונית בשל חוסר הוודאות המתמשכת, ונותרה ברמה נמוכה-בינונית גם ברבעון הנוכחי, ובהתאמה בוצעה הפרשה נוספת בגין הרכיב האיכותי בתיק זה. תחום זה מאופיין בפיזור רחב של לווים מענפי משק שונים, שיעורי מימון נמוכים יחסית ופיזור גיאוגרפי רחב של הנכסים המשועבדים. כמו כן, הבנק עושה שימוש במפחיתי סיכון שונים ובניהם ביטוחי נכס וביטוחי חיים. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 מדדי הסיכון המובילים המשיכו להיות יציבים: בפרט, שיעור מימון מקורי בתיק (53%), יחס חוזר להכנסה (25.6%).

לנוכח אירוע גיף הקורונה, נערך הבנק לתת מענה לסוגיות בתחום ביצוע וניהול משכנתאות - הפעילויות שנקטו נעשו בהתחשב בהנחיות בנק ישראל (לרבות הקלות שניתנו) וזאת על מנת לתמוך ולסייע ללקוחותינו בעת המשבר, תוך ניטור הסיכונים והתאמת מדיניות האשראי.

הבנק עוקב באופן הדוק אחר התפתחויות והשפעות משבר הקורונה על לקוחותיו, תוך שימת לב לגורמים העשויים להשפיע על רמת הסיכון בתיק המשכנתאות. בוצעו התאמות בקריטריונים לאישור הלוואה כך שיתחשבו בלקוחות הנמצאים בחל"ת תוך התחשבות בהכנסה טרום המשבר ובכפוף להנחיות בנק ישראל. כאמור לעיל, על מנת לסייע ללקוחות להם הלוואה בבנק, אפשר הבנק ללקוחות לקבל דחיית תשלומים חלקית או מלאה לפי העדכונים של מתווה בנק ישראל.

ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה כוללת אומדן בגין השפעת משבר הקורונה, שבא לידי ביטוי בעיקר בהפרשה הקבוצתית לפרטים בדבר היקף הגידול בהפרשה, והמתנדולוגיה לקביעתה, ראה בפרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

בנק ישראל פרסם שורה של הקלות והנחיות, התאמות להוראת ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) ניהול בנקאי תקין מספר 250: הכולל צעדים מקלים שונים ובהם מדידה והלימות הון, חבות ענפית ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר-ושב, מגבלות למתן הלוואות לדירור ועוד.

על רקע המשך משבר הקורונה הוארך תוקף הוראת השעה לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה, לתקופה של 6 חודשים נוספים (עד 31 במרץ 2021). ביום 1 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר לעדכון הוראת השעה, המפחית את יחס המינוף המזערי לו מחויבים הבנקים ב-0.5%.

מן ההקלות עולה כי קיימת צפייה פיקוחית מהבנקים להירתם לסייע למשק בצליחת המשבר הן במתן הקלות שונות והן על ידי הגדלת האשראי ותמחור הלוואות במחירים אשר יתכן ואינם משקפים נאמנה את מלאו הסיכון.

בנוסף, פרסמה הבנק קווים מנחים של תוכנית כלכלית לסייע למשק, ואף השיקה קרנות הלוואות לעסקים שיעודן סיוע לעסקים קטנים וגדולים שנפגעו ממשבר הקורונה.

האשראי שמעמיד הבנק במסגרת הקרן בערבות המדינה, כולל ערבות מדינה בשיעור של 85% לכל הלוואה, אך במצטבר עד 15% על התיק כולו, וזאת כנגד פיקדון מהלקוח בשיעור של 5% מסכום הלוואה. ההלוואות ניתנות בריבית פריים פלוס 1.5%. במהלך השנה הראשונה אין תשלומים לפירעון קרן הלוואה, והריבית משולמת על ידי המדינה. בנוסף, הושק בקרן זו מסלול ייעודי לעסקים ברמת סיכון גבוהה ("מסלול מוגבר") ובו ערבות המדינה על התיק הינה 60%, כאשר תנאי הלוואות זהים למסלול הכללי בקרן. במקביל, הושקה ביום 30 באפריל 2020 קרן לעסקים גדולים, בה ערבות המדינה הינה בשיעור של 75% מוגבה כל הלוואה, וסך הערבות מוגבלת ל-12%.

הבנק מנהל ומנטר את סיכון האשראי באופן הדוק ומכנס פורום חירום תקופתי באשראי בראשות מנהל החטיבה העסקית, מנהל סיכון האשראי ובהשתתפות מנהל החטיבה לבקרת סיכונים (ה - CRO) ונציגי החטיבות העסקיות, ישיבה תקופתית בנושא בראשות המנכ"ל ובהשתתפות מנהל החטיבה העסקית והקמעונאית ומנהל החטיבה לבקרת סיכונים, והערכות מצב חטיביות שוטפות. מבוצע ניטור פרטני אחר ענפי המשק בעלי חשיפה גבוהה למשבר, אחר מדדים מרכזיים שנקבעו ואחר לקוחות ספציפיים שהשפעה של המשבר עליהם משמעותית ביותר.

היחידות העסקיות נמצאות בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות בכדי לאמוד את מצבם העסקי ואת השלכות המשבר עליהם במטרה לעזור למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים בנובעים ממשבר זה תוך שמירה על איזונים ומזעור סיכונים האשראי.

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמות במדיניות חיתום האשראי וסיכונים האשראי. הבנק פועל ובוחן באופן שוטף את פרופיל הסיכון, אל מול תיאבון הסיכון בהתאמה להיקפי הפעילות והסיכונים. בהתאם להוראות בנק ישראל ומדיניות הבנק, לבחינה של מדיניות האשראי בהתרחש אירועים חיצוניים מהותיים, נערכה בחינה מקיפה בדירקטוריון הבנק בתחילת חודש אפריל 2020, עקב השלכות משבר הקורונה. במסגרת זו נערכו התאמות למדיניות האשראי לרבות סמכויות ותיאבון סיכון, במגוון פרמטרים, בהתאמה לפעילות העסקית ולהנחיות/הקלות בנק ישראל בתחום פעילות האשראי.

סיכון שוק וריבית בתיק הבנקאי

היקף הפעילות בתיק הסחיר (תיקים המנוהלים בחדר עסקאות) הוא נמוך, ומרבית הפעילות הפיננסית והסיכון של הבנק היא בתיק הבנקאי. התיק הבנקאי של הבנק, כולל בעיקר שימושים ארוכים (משכנתאות) אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות שבחלקם קצרים. מבנה התיק חושף את השווי הכלכלי של הבנק לשחיקה בעליית ריבית. נציין כי, תיק הנוסטרו של בנק אגוד משקף סיכון שהינו גבוה מתאבון הסיכון של הבנק. יחד עם זאת, ברמת הבנק המאוחד השפעת תיק זה אינה מהותית ורמת הסיכון הכוללת נותרה נמוכה-בינונית.

הרבעון השלישי של שנת 2020 התאפיין בעלייה קלה בעקומי הריבית השקליים חסרי סיכון (zero coupon), לכל אורך העקום השקלי והצמוד למדד.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

ערכי הסיכון הנמדדים במהלך עסקים רגילי ותרמי קיצוץ, עלו במקצת ביחס לרבעון השני של השנה, כתוצאה מפעילות בנקאית שוטפת בתחום המשכנתאות, ונעים ברמות סיכון נמוכות מתיאבון הסיכון שנקבע. ברבעון זה המשיכו להירשם ירידות בציפיות האינפלציוניות. הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבסס על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובניה של פוזיציה חזויה תחת תרחישים שונים.

סיכון הנזילות

הבנק שמר במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020, על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיכות גבוהה מאד. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד, ללא נתוני בנק אגוד¹) לרבעון השלישי של שנת 2020 הסתכם ב-128%. במהלך רבעון זה, לא נרשמו חריגות מסגבלות תיאבון הסיכון ומדדי הריכוזיות.

במהלך חודש פברואר 2020 העלה הבנק את רמת הכוונות לכוננות מוגברת. ההחלטה להעלות הכוונות נבעה בשל החשש מהתפשטות נגיף הקורונה לישראל והירידות החדות שנרשמו בבורסות.

בתחילת חודש מרץ העלה הבנק את הכוונות בנזילות ממוגברת לצהובה, רמת כוונות הכוללת צעדים אופרטיביים אשר נועדו להבטיח כי הבנק שומר על רמת נזילות נאותה בעתות משבר, וזאת בשל התפשטות נגיף הקורונה והמשך הירידות החדות בבורסות בעולם ובפרט בישראל ועליית המדד המשולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים² לשיעורי שיא.

רמת הכוונות ירדה חזרה למוגברת במחצית חודש מאי, עם תהליך החזרה לשגרה. במהלך כל הרבעון השלישי של שנת 2020 עמדה רמת הכוונות בבנק על רמה מוגברת. במהלך תקופה זו הבנק מבצע מעקב שוטף (כולל תוך יומי) אחר אינדיקטורים כמותיים ואיכותיים (פנימיים וחיצוניים), וכן בחינה מדי יום של מספר תרחישי לחץ לטווחי זמן שונים – בכל התרחישים רמת הנזילות נאותה והבנק עומד בכל המגבלות הפנימיות.

על פי תכנון הנזילות לטווח קצר וכן לטווחי זמן ארוכים יותר, הבנק צפוי להמשיך ולשמור על יחסי נזילות נאותים, וזאת תוך התחשבות בפעילות הידועה ובפעילות הצפויה הכוללת הנחות מתאימות למצבי משבר.

במהלך החודשים האחרונים הפעיל בנק ישראל שורה של צעדים מוניטריים על מנת לתמוך בפעילות הכלכלית וביציבות הפיננסית. הכלים שהופעלו על ידי בנק ישראל כללו בין היתר רכישת אג"ח ממשלתיות וקוצרניות, ביצוע עסקאות ריפו מול גופים מוסדיים, קשירת עסקאות החלף דולר/שקל וכן תכנית למתן הלוואות מוניטריות ל 3 שנים למערכת הבנקאית (כנגד בטוחות) בריבית קבועה של 0.1% להגדלת היצע האשראי לעסקים קטנים וזעירים. בתחילת חודש יולי 2020 פורסם כי בנק ישראל נערך להקמת תשתית במסגרתה הבנקים יוכלו להעמיד תיקי משכנתאות כבטוחה כנגד הלוואות מוניטריות במסגרת התכנית להגדלת היצע האשראי לעסקים קטנים וזעירים. בחודש אוקטובר 2020 פרסם בנק ישראל כי כוונתו להשיק נדבך חדש בתכנית להקלת תנאי האשראי לעסקים קטנים וזעירים. במסגרת התכנית, בנק ישראל יספק למערכת הבנקאית הלוואות לטווח של 4 שנים בריבית קבועה של מינוס 0.1%, כנגד הלוואות לעסקים קטנים וזעירים, ובתנאי שהריבית על הלוואות לעסקים קטנים וזעירים לא תעלה על פריים + 1.3%.

סיכון תפעולי

במהלך כל תקופת הקורונה וברבעון השלישי של שנת 2020, רמת הסיכון התפעולי נותרה בינונית. הבנק שמר על רמה נמוכה של הפסדים בגין אירועי כשל תפעוליים ולא חלו בפועל אירועים תפעוליים מהותיים. רמת הסיכון מייצגת את פוטנציאל הנזק העלול להיגרם מהתממשות סיכונים תפעוליים. נמשכת הפעילות לשיפור הניטור, הניהול והבקרה של הסיכונים התפעוליים, בדגש על שדרוג המערכת המיכונית לניהול סקרי הסיכונים, והמשך פעילות לזיהוי וניתוח רוחבי והגברת המודעות לסיכונים התפעוליים השונים.

בתקופת המשבר, אושרו שינויים והקלות בתהליכי התפעול בעיקר בתחומי בנקאות בתקשורת בהתאמה לפעילות בחירום. במהלך חודש מאי, מרבית ההקלות בוטלו בשל החזרה לשגרה.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית.

בחודש מרץ, כחלק מההתמודדות הבנק עם התפשטות נגיף הקורונה, הועלתה רמת הכוונות בבנק, כונס חדר מצב מורחב בכדי לקבוע עקרונות עבודה, והוקם פורום "קורונה" לניהול הפעילות השוטפת במצב זה בהשתתפות הגורמים הרלוונטיים לתפעול האירוע. במסגרת זו בוצעו מספר פעולות להתמודדות עם האירוע, בין היתר: פיצול פעילות של יחידות הבנק במטרה לשמור על רציפות תפקודית של שירותים חיוניים ומעבר לעבודה מרחוק של חלק מהעובדים באמצעות התשתית הטכנולוגית שבידי הבנק.

מחודש אפריל ואילך פועל הבנק במתכונת פעילות "בצל נגיף הקורונה", תוך שמירה על רציפות עסקית ותפעולית. הבנק ממשיך לפעול במתכונת של פיצול יחידות קריטיות ועבודה במתכונת של קפסולות במרכזי הבנקאות ובסניפים, כולל הקפדה על הנחיות עבודה מפורטות לשמירה על ריחוק חברתי והיגיינה. הבנק מקיים מעקב סדור אחר מקרי תחלואה או הדבקה בסניפים וביחידות המטה ומועד החזרה לעבודה, במידת הצורך נעשה שימוש בתשתית עבודה מרחוק באמצעות תהליך סדור ומהיר.

במהלך הרבעון השלישי, השליש הבנק מהלך של הרחבת מערכות ה-VC, הן הפנימיות והן החיצוניות, לצורך שיפור התקשורת גם מול גורמים מחוץ לבנק וכנגזרת למהלך זה נפרסה גם מערכת לניהול צ'אטים ושיתוף מסכים.

בנושא ספקים ונותני שרות מיפה הבנק את הספקים הקריטיים בהיבטי מחשוב, לוגיסטיקה וביטחון והעריך את יכולתם להמשיך ולספק שרות גם תחת המגבלות הקיימות.

במקביל ממשיך הבנק ביישום תכנית העבודה ותכנית התרגול בנושא המשכיות עסקית ובכלל זה המשך עדכון תכנית המשכיות העסקית וביצוע תרגולים וטכנולוגיים.

בעניין בקרה קבוצתית מקיים הבנק תהליך סדור של מעקב אחר פעילות בנק יחב ובנק אגוד בשגרת קורונה, כולל קבלת דיווח יומי בדבר עובדים חולים/מבודדים ואירועים חריגים. באופן דומה מתקיים מעקב אחר תפקוד שלוחות הבנק בחוץ לארץ.

יצוין כי הבנק ביצע תהליך מקיף של הפקת לקחים בעקבות משבר הקורונה (גל 1) והיערכות לקראת הגל השני שאכן אירע. תהליך מקיף זה ומסקנותיו נדונו בדירקטוריון הבנק והועברו לבנק ישראל, אשר העביר התייחסות מערכתית לנושא זה. הבנק פועל באופן שוטף לשיפור מוכנותו והמשך רציפות עסקית הולמת.

לפרטים נוספים, ראה גם פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

(1) נתוני בנק אגוד שולבו בנתוני הקבוצה החל מיום 30.09.2020 ויכללו באופן מלא בנתוני יחס כיסוי הנזילות הממוצע לרבעון הרביעי של שנת 2020.
(2) מדד שפותח בבנק לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ – מדד זה הינו מדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוננות בשל תרחיש מערכתי.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

אבטחת מידע והגנת הסייבר

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 רמת הסיכון נותרה בינונית. במהלך הרבעון זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיג) במסגרתם נגנבו פרטי ההזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח. מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה במהלך תקופת הקורונה, תוך שיפור וחיזוק יכולות ומנגנוני הגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתגברים בהם הבנק נדרש לעמוד. יצוין כי מגפת הקורונה מעצימה ברמה עולמית את סיכון הסייבר, הן בשל העלייה בהיקף העבודה מרחוק, אשר מרחיבה את משטחי התקיפה על הארגונים, והן בשל התגברות של ניסיונות הונאה בחסות המגפה. הפעילות שנקט הבנק לאורך כל התקופה, הותירה את רמת הסיכון בבנק ללא שינוי.

סיכון טכנולוגיית המידע

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי וגילן של המערכות הקיימות בבנק, הבנק החל הרבעון הראשון של 2019 בפריקט להחלפת מערכת הליבה של שוק ההון על בסיס פלטפורמה חדשה. כמו כן, החל הבנק במהלך 2019 פריקט החלפת מערכת ה-CRM על בסיס פלטפורמת PEGA SYSTEM. המערכת תישם באופן מדורג במהלך של כ-3 שנים. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד. סיכון טכנולוגיית המידע נותר ברמה בינונית ומשקף את הנזק הפוטנציאלי מהתממשות סיכונים טכנולוגיה, שהינם מהותיים לפעילות התקינה של הבנק. רמת הסיכון במהלך הרבעון ולאורך משבר הקורונה נותרה בעינה. חטיבת הטכנולוגיה פעלה באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ובצרכים הטכנולוגיים שנדרשו לפעילותו בשגרת החירום. לא חלו אירועים ו/או תקלות מהותיות בתקופה זו.

סיכון משפטי

ברבעון השלישי לשנת 2020, רמת הסיכון המשפטי נותרה נמוכה-בינונית. בחינת רמת הסיכון המשפטית ברבעון השלישי של שנת 2020 כללה, בין היתר, גם בחינת השלכות האפשריות של משבר הקורונה על הסיכון המשפטי, ונמצא כי, ככלל, אין השפעה על רמת הסיכון המשפטי ואיכות ניהולו.

סיכון ציות

רמת סיכון הציות נותרה ללא שינוי ברבעון השלישי של שנת 2020 והיא מוגדרת ברמה נמוכה-בינונית. הערכת הסיכון נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, שיפור הבקרה, קיום הדרכות, ויעול תהליכי העבודה בתחום, תוך שילוב שיפורים טכנולוגיים. ברבעון הנוכחי, הבנק פעל ליישם את ההוראות הרלוונטיות של הרגולטורים השונים בעקבות מגפת הקורונה. כמו כן, מקיים הבנק בקרות שוטפות במטרה לנטר סיכונים ציות העלולים להתהוות בתקופה זו. לבנק תוכניות אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני התחרות הכלכלית.

סיכון חוצה גבולות

רמת הסיכון נותרה ללא שינוי ברבעון השלישי של שנת 2020 והיא מוגדרת ברמה נמוכה-בינונית. הבנק מנהל את הסיכון, בין היתר, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, קיום הדרכות, פעילות תושבי חוץ בסניפים מתמחים והגדרת שגרות עבודה בתהליכים הנדרשים לביצוע הדיווחים הן במסגרת ה-FATCA והן במסגרת ה-CRS. במהלך הרבעון השלישי העביר הבנק דיווחים לרשות המיסים בהתאם לתקנות ליישום הסכם ה-FATCA, והסכם חילופי המידע בהתאם לתקן CRS.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור

סיכון הלבנת הון נותר ללא שינוי ברבעון השלישי של שנת 2020 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הערכת הסיכון נובעת בין היתר, מהמשך פעילות אינטנסיבית של הדרכה והסמעה לצד בקרות ממוקדות סיכון, טיובי מסמכים וסיווגים וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות. מערכת מא"ה (מערכת איסור הלבנת הון) לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון פועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית. במהלך הרבעון השלישי העביר הבנק דיווח חצי שנתי לבנק ישראל על סיכונים ציות במתכונתו החדשה לפי הוראת דיווח 825.

סיכון מוניטין

הבנק עוקב אחר, ובוחן את השפעת התפשטות נגיף הקורונה בעולם ובישראל על הפעילות העסקית בכלל ועל סיכון המוניטין בפרט, בהיבט של תפיסות שליליות כלפי הבנק ספציפית וכחלק מתפיסות כלפי כלל המערכת הבנקאית. להערכת הנהלת הבנק, בשלב זה לא חל שינוי מהותי ברמת סיכון המוניטין. הבנק ממשיך ומנטר את הנושא באופן שוטף.

סיכון אסטרטגי-עסקי

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי-עסקי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה וליזיהו מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה. הבנק פועל במסגרת תוכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש נובמבר 2016 ועקרונותיה פורסמו לציבור. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר על ידי חטיבת מידע ודיווח כספי ומאוגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים. השלכות הפגיעה בפעילות המשק בעקבות התפשטות נגיף הקורונה על פעילותו העסקית של הבנק, כוללת עלייה בסיכון האשראי ובהפרשה להפסדי אשראי, וכן פגיעה אפשרית בהכנסות ריבית, נטו, של הבנק, עקב ירידת ריבית בנק ישראל וריבית ה-FED בארצות הברית. הבנק נוקט צעדים להתמודדות עם המשבר ועם השלכותיו. הבנק בוחן באופן שוטף את השלכות המשבר על רמת הסיכון האסטרטגי-עסקי. בשלב זה, ולאור חוסר הוודאות, לא ניתן להעריך את מלוא השלכות המשבר על פעילות הבנק. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020, וכחלק מהתהליך השנתי לאישור כלל מסמכי המדיניות, אושרו בהנהלה ובדירקטוריון הבנק מספר מסמכי מדיניות ניהול ובקרת סיכונים של הבנק, ביניהם: מדיניות לניהול סיכון מודל, מדיניות בנקאות בתקשורת, מדיניות סיכונים נגזרים ועסקאות OTC בחדר עסקאות.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכונים מובילים ומתפתחים

הפעילות העסקית של הבנק חושפת אותו לשורה של סיכונים פיננסיים ושאינם פיננסיים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאותיו העסקיות ובתדמיתו. במסגרת תהליך זיהוי ומיפוי הסיכונים, בוחר הבנק את מכלול הסיכונים אליהם הוא חשוף, כולל סיכונים מובילים, סיכונים מתפתחים וסיכונים קיימים (או חדשים).

הסיכונים המובילים והמתפתחים נגזרים מהסביבה העסקית של הבנק המושפעת מהסביבה מאקרו-כלכלית, מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לשינויים החלים במודל העסקי ולמגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים.

סיכונים מובילים הינם סיכונים הנובעים מהתפתחויות בסביבה העסקית של הבנק, העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות ויציבותו של הבנק. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתפתחים, שהינם סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק, מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכוני אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע ומוניטין. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל הסיכונים הגלומים בפעילותו העסקית ואלו הנובעים מתנאי השוק ומדרישות הרגולציה.

הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים: **סיכון עסקי אסטרטגי** - התגברות התחרות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ובמודלים העסקיים עלולים ליצור השפעות מהותיות על המערכת הבנקאית בטווח הבינוני ארוך. כמו כן, שינויים רגולטוריים (כגון: חוק נתוני אשראי וניוד חשבונות בנק) עלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק. בנוסף, הסיכון מושפע מאירוע הקורונה שהינו בעל פוטנציאל השפעה על כל פרופיל הסיכון של הבנק לאור אי וודאות לגבי המשך התפתחותו וההשלכות המקרו כלכליות המהותיות הנובעות ממנו.

סיכון מאקרו כלכלי - פעילות הבנק מושפעת מהסביבה המאקרו כלכלית, אירוע הקורונה השפיע באופן משמעותי על הכלכלה העולמית והמקומית, ישנה האטה בפעילות הכלכלית וחלו שינויים בסביבה המאקרו כלכלית כולל: עליה בשיעור האבטלה, שינויים בריבית, תנודות בשווקים ושינוי במחירי הנכסים. התממשות הסיכון עלולה להגדיל את היקף החובות הבעייתיים ולהשפיע לרעה על התוצאות העסקיות של הבנק.

סיכון אבטחת מידע - איומי הסייבר מתגברים כלפי גופים פיננסיים. הבנק מפעיל מנגנוני ההגנה על מנת לצמצם את היכולת לבצע פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

אירוע הקורונה מעצים את סיכון הסייבר, הן בשל העלייה בהיקף העבודה מרחוק, אשר מרחיבה את משטחי התקיפה על הארגונים, והן בשל התגברות של ניסיונות הונאה בחסות המגפה.

סיכון טכנולוגי - התפתחות הטכנולוגיה וגילן של המערכות הקיימות בבנק מעצימות את הנזק הפוטנציאלי העלול לנבוע מסיכוני הטכנולוגיה שהינם מהותיים לפעילות התקינה של הבנק. במהלך הרבעון ולאורך משבר הקורונה חטיבת הטכנולוגיה פעלה באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ובצרכים הטכנולוגיים שנדרשו לפעילותו בשגרת החירום. לא חלו אירועים /או תקלות מהותיות בתקופה זו.

סיכון רגולטורי - התגברות הרגולציה בארץ ובעולם, נושא המגביר את אי וודאותו והתחרותיות בסביבה העסקית, הבנק עשוי להידרש להיערכויות ועלויות מיכוניות שעלולות ליצור סיכון לתוצאות הבנק. הבנק פועל באופן שוטף לטיפול בהוראות הרגולציה הרלבנטיות לפעילותו, תוך שהוא מקצה את המשאבים הנדרשים לשם הטיפול הנדרש בהם. יודגש כי לבנק תיאבון סיכון אפסי לאי עמידה בהוראות הרגולטוריות החלות עליו. פעולות הבנק בקשר עם סיכונים אלה, הן בעיקר פעולות איכותיות שנועדו ליצור את המסגרת הנדרשת לטיפול בסיכונים המתגברים.

סקירת נכסי סיכון משוקללים (ov1)

נכסי סיכון משוקללים		דרישות הון מזעריות ⁽⁴⁾	
ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020
במיליוני שקלים חדשים			
כולל בנק אגוד	כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד	ללא בנק אגוד
176,335	154,012	155,458	19,059
1,679	1,366	1,549	190
536	427	412	51
4,282	2,750	3,341	410
182,832	158,555	160,760	19,710
2,022	1,616	1,629	200
12,648	10,821	10,933	1,340
197,502	170,992	173,322	21,250

(1) לדרישה זו מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר למועד הדיווח. לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה ביאור 9.ה. לדוחות הכספיים.

(2) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכוי.

(3) Credit Value Adjustments, שערוך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באדל III.

(4) הקצאת הון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

הגידול בנכסי הסיכון במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 (ללא בנק אגוד) נובע בעיקר מצמיחת תיק ההלוואות לדיר וצמיחת האשראי המסחרי.

הון ומינוף

הרכב ההון

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2. הון עצמי רובד 1 כולל את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק ואת זכויות בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות מאוחדות (עודף ההון בחברת הבת אינו מוכר).

בהון עצמי רובד 1 נכללים התאמות פיקוחיות וניכויים מההון - מוניטין, השקעות ברכיבי הון של תאגידים פיננסיים, הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידור תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, התאמות בגין התחייבות של מכשירים נגזרים הנובעים משינוי סיכון האשראי של הבנק (DVA) והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 30 בספטמבר 2020 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף. הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו.

מגבלות על מבנה ההון:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.

- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לישראל בע"מ ("להלן: "בנק אגוד") לבין בנק מזרחי טפחות בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של מזרחי טפחות.

לפרטים נוספים ראה ביאור 9.1. לדוחות הכספיים.

להלן תמצית רכיבי ההון הפיקוחי, יחס ההון לרכיבי סיכון של הקבוצה ויחסי ההון המזעריים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים:

30 בספטמבר 2020		30 בספטמבר 2019		31 בדצמבר 2019	
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
במיליוני שקלים חדשים					
		כולל בנק אגוד		ללא בנק אגוד	
הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	18,825	17,543	16,346	16,621	16,621
סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1	(883) ⁽¹⁾	111	102	101	101
הון עצמי רובד 1	19,708	17,432	16,244	16,520	16,520
הון רובד 2	6,780	6,218	5,799	6,090	6,090
סך ההון הכולל	26,488	23,650	22,043	22,610	22,610
סך נכסי סיכון משוקללים	197,502	173,322	160,306	162,858	162,858
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.98%	10.06%	10.13%	10.14%	10.14%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.41%	13.65%	13.75%	13.88%	13.88%
יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	8.71%	8.76%	9.83%	9.83%	9.83%
יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	12.21%	12.26%	13.33%	13.33%	13.33%

(1) כולל יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד. לפרטים נוספים ראה ביאור 9.1. לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הרכב מפורט של ההון הפיקוחי בהתאם לדרישות הגילויי בנדבך השלישי של באזל ליום 30 בספטמבר 2020, בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2019 וליום 31 בדצמבר 2019, ראה תוספת א' להלן.

לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה ביאור 9.1. לדוחות הכספיים.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

יחס המינוף

הבנק מיישם את כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף, המאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס המינוף שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

לפריטים בדבר הקלה שניתנה לדרישת יחס המינוף המזערי, לפיה מחויב הבנק ביחס של 4.5%, לעומת 5% לפני השינוי, החל מיום 15 בנובמבר 2020 ועד ליום 31 במרץ 2021, ראה ביאור 9.ה. לדוחות הכספיים.

ניהול יחס המינוף מתבצע כחלק מניהול ההון במסגרת פורום ניהול ותכנון ההון.

להלן פרטים בדבר יחס המינוף (Leverage Ratio) של הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 30 בספטמבר 2020		ליום 30 בספטמבר 2019		ליום 31 בדצמבר 2019	
כולל בנק אגוד		ללא בנק אגוד			
השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף					
347,050	300,884	267,001	273,244		סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים התאמות בגין השקעות ביטוחיות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	-	-	התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
538	777	358	687		התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	-	-	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
27,111	24,764	20,240	22,496		התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים ⁽¹⁾
1,915	1,934	1,366	1,352		התאמות אחרות
376,614	328,359	288,965	297,779		חשיפה לצורך יחס המינוף

(1) המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומי שווי ערך אשראי, בהתאם לכללי המדידה של הלימות ההון (באזל).

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

גילוי על יחס המינוף (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 בספטמבר 2019	ליום 30 בספטמבר 2020	
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד
חשיפות מאזניות			
271,204	264,971	298,745	343,955
(87)	(87)	(87)	(107)
271,117	264,884	298,658	343,848
חשיפות בגין נגזרים			
1,515	1,384	1,645	2,796
1,691	1,639	1,383	1,868
-	-	-	-
(254)	(261)	(217)	(1,191)
-	-	-	-
276	279	275	275
-	-	-	-
3,228	3,041	3,086	3,748
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך			
938	800	1,851	1,907
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
938	800	1,851	1,907
חשיפות חוץ מאזניות אחרות			
78,157	72,612	83,825	92,832
(55,661)	(52,372)	(59,061)	(65,721)
22,496	20,240	24,764	27,111
הון וסך החשיפות			
16,520	16,244	17,432	19,708
297,779	288,965	328,359	376,614
יחס מינוף			
5.55%	5.62%	5.31%	5.23%

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון אשראי

פרק זה דן בסיכון האשראי בהתאם לדרישות הגילוי של ועדת באזל וה-FSB, כאשר מבנה הפרק וסדר הנושאים (תוך שהם מותאמים לאופי הפעילות בבנק), גם הם בהתאם לאותן הדרישות.

פרק סיכון אשראי של צד נגדי להלן כולל גילויים איכותיים וכמותיים על דרישת ההון בגין סיכון זה והתאמה לדרישות ההון בגין סיכון אשראי (CVA). סיכון אשראי הוא הסיכון שלוהו, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון האשראי הוא סיכון מהותי בפעילותו של הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים הנוגעים בעיקר לשינויים בסביבה המאקרו כלכלית של הלווה, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, של התממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון: סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכונים ציות וסיכונים נוספים.

תחום האשראי נמצא בליבת הפעילות הבנקאית, ולפיכך, הינו הסיכון העיקרי מבין סוגי הסיכונים שהמערכת הבנקאית עוסקת בהם. בהתאם, החלק הארי של ההון המוקצה בנדבך הראשון, נובע מסיכון האשראי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון אשראי ראה פרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים לשנת 2019 המפורט באתר האינטרנט של הבנק, ולפעילות הבנק בהתייחס לניהול האשראי במהלך משבר הקורונה, ראה פרק סיכון האשראי בדוח הדיקטוריון וההנהלה לרבעון השלישי לשנת 2020.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

30 בספטמבר 2020				
יתרה נטו	הפרשות		יתרות ברוטו ⁽¹⁾	
	להפסדי אשראי	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	כולל בנק אגוד
317,459	2,329	316,870	2,918	חובות, למעט אגרות חוב
16,420	-	16,420	-	איגרות חוב
92,666	221	92,764	123	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
426,545	2,550	426,054	3,041	סך הכל
30 בספטמבר 2020				
יתרה נטו	הפרשות		יתרות ברוטו ⁽¹⁾	
	להפסדי אשראי	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	ללא בנק אגוד
282,981	2,329	282,684	2,626	חובות, למעט אגרות חוב
8,745	-	8,745	-	איגרות חוב
83,669	265	83,763	83	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
375,395	2,594	375,192	2,709	סך הכל
30 בספטמבר 2019				
יתרה נטו	הפרשות		יתרות ברוטו ⁽¹⁾	
	להפסדי אשראי	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
247,890	1,649	246,914	2,625	חובות, למעט אגרות חוב
10,032	-	10,032	-	איגרות חוב
72,506	106	72,544	68	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
330,428	1,755	329,490	2,693	סך הכל
31 בדצמבר 2019				
יתרה נטו	הפרשות		יתרות ברוטו ⁽¹⁾	
	להפסדי אשראי	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
254,699	1,693	253,581	2,811	חובות, למעט אגרות חוב
9,196	-	9,196	-	איגרות חוב
77,955	119	78,020	54	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
341,850	1,812	340,797	2,865	סך הכל

(1) יתרות ברוטו בהתאם לערכים החשבונאיים המדווחים בדוחות הכספיים של פריטים מאזניים וחוץ מאזניים, היוצרים חשיפה לסיכון אשראי לפי הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203.
 (2) חשיפות חוץ מאזניות הינן לפני מקדמי המרה לאשראי (CCF)

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 30 בספטמבר 2020 (במיליוני שקלים חדשים):

כולל בנק אגוד								סכום בפיגור
עומק הפיגור								
יתרות בגין הלוואות בפיגור	שמוחזרו ⁽²⁾	בפיגור של 90 יום או יותר						יתרת חוב נטו
		סך הכל	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים	מעל 6 חודשים	90 ימים ועד 6 חודשים	30 ימים ועד 89 ימים ⁽¹⁾	
296	35	252	197	19	14	22	9	סכום בפיגור
116	7	109	108	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
1,761	73	1,193	142	128	186	737	495	יתרת חוב רשומה
224	38	186	103	57	26	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,537	35	1,007	39	71	160	737	495	יתרת חוב נטו

ללא בנק אגוד								סכום בפיגור
עומק הפיגור								
יתרות בגין הלוואות בפיגור	שמוחזרו ⁽²⁾	בפיגור של 90 יום או יותר						יתרת חוב נטו
		סך הכל	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים	מעל 6 חודשים	90 ימים ועד 6 חודשים	30 ימים ועד 89 ימים ⁽¹⁾	
292	35	248	195	19	13	21	9	סכום בפיגור
115	7	108	107	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
1,697	73	1,151	141	127	171	712	473	יתרת חוב רשומה
224	38	186	103	57	26	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,473	35	965	38	70	145	712	473	יתרת חוב נטו

- (1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
 (2) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקון בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.
 (3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
 (4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3)

30 בספטמבר 2020						
מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		לא מובטחים		
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח ⁽²⁾	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים						
כולל בנק אגוד						
1,780	8,569	7,710	26,887	9,490	35,456	282,003
-	-	-	-	-	-	16,420
1,780	8,569	7,710	26,887	9,490	35,456	298,423
63	218	40	252	103	470	2,143
30 בספטמבר 2020						
מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		לא מובטחים		
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח ⁽²⁾	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים						
ללא בנק אגוד						
1,748	8,393	6,637	23,968	8,385	32,361	250,620
-	-	-	-	-	-	8,745
1,748	8,393	6,637	23,968	8,385	32,361	259,365
63	218	39	187	102	405	1,952
30 בספטמבר 2019						
מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		לא מובטחים		
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח ⁽²⁾	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים						
925	6,087	5,379	15,706	6,304	21,793	226,097
-	-	-	-	-	-	10,032
925	6,087	5,379	15,706	6,304	21,793	236,129
8	84	17	113	25	197	2,235
31 בדצמבר 2019						
מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		לא מובטחים		
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח ⁽²⁾	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים						
984	6,487	5,875	17,514	6,860	24,001	230,698
-	-	-	-	-	-	9,196
984	6,487	5,875	17,514	6,860	24,001	239,894
14	151	32	252	46	370	2,187

(1) יתרה מאזנית בהתאם לערכים החשבונאיים המדווחים בדוחות הכספיים ולאחר הפרשות להפסדי אשראי.

(2) יתרה מאזנית של חלק מסכום החובות שמובטח בבטחון, ערבות או נגזר אשראי, לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון האשראי לפי הגישה הסטנדרטית

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)⁽²⁾⁽⁴⁾

ליום 30 בספטמבר 2020											
סך הכל חשיפות אשראי (לאחר מקדמי המרה והפחתת ביטחונות)	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	סוגי נכסים/משקל סיכון	
											כולל בנק אגוד
89,387	-	-	83	-	-	-	-	-	87	89,217	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
1,895	-	-	-	-	-	25	-	1,598	272	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	
4,458	-	-	150	-	-	484	-	3,824	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח)	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך	
58,094	-	-	51,458	-	-	478	-	6,158	-	תאגידים	
24,180	-	-	-	24,180	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים	
13,132	-	-	4	13,128	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים	
152,501	-	-	1,040	37,983	21,158	37,091	55,229	-	-	בביטחון נכס למגורים	
6,866	-	-	6,866	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי	
2,603	-	1,298	1,305	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור	
5,840	5	113	3,384	-	-	-	-	-	2,338	נכסים אחרים	
372	-	87	285	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות	
358,956	5	1,411	64,290	75,291	21,158	38,078	55,229	11,667	91,827	סך הכל	
ליום 30 בספטמבר 2020											
ללא בנק אגוד											
74,227	-	-	83	-	-	-	-	-	87	74,057	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
1,439	-	-	-	-	-	25	-	1,142	272	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	
3,347	-	-	150	-	-	484	-	2,713	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח)	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך	
50,386	-	-	44,158	-	-	477	-	5,751	-	תאגידים	
19,139	-	-	(3)	19,142	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים	
12,285	-	-	3	12,282	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים	
142,697	-	-	942	36,515	20,408	34,678	50,154	-	-	בביטחון נכס למגורים	
3,913	-	-	3,913	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי	
2,320	-	1,088	1,232	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור	
4,433	5	59	2,673	-	-	-	-	-	1,696	נכסים אחרים	
128	-	50	78	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות	
314,186	5	1,147	53,151	67,939	20,408	35,664	50,154	9,693	76,025	סך הכל	

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון האשראי לפי הגישה הסטנדרטית - המשך

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)^(א)^(ב)

ליום 30 בספטמבר 2019										
סך הכל חשיפות אשראי (לאחר מקדמי המרה והפחתת ביטחונות)	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
54,685	-	-	153	-	-	-	-	27	54,505	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
1,289	-	-	-	-	-	-	-	925	364	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
2,166	-	-	95	-	-	105	-	1,966	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
46,034	-	-	40,063	-	-	482	-	5,489	-	תאגידים
20,095	-	-	-	20,095	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
10,658	-	-	3	10,655	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
132,136	-	-	821	36,597	11,165	31,401	52,152	-	-	בביטחון נכס למגורים
3,473	-	-	3,473	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
3,128	-	1,843	1,285	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
4,122	10	60	2,357	-	-	-	-	-	1,695	נכסים אחרים
124	-	48	76	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
277,786	10	1,903	48,250	67,347	11,165	31,988	52,152	8,407	56,564	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019										
סוגי נכסים/משקל סיכון										
58,738	-	-	84	-	-	-	-	27	58,627	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
1,259	-	-	-	-	-	-	-	902	357	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
1,586	-	-	77	-	-	42	-	1,467	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
47,441	-	-	41,007	-	-	573	-	5,861	-	תאגידים
20,355	-	-	-	20,355	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
10,613	-	-	1	10,612	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
134,416	-	-	826	37,247	13,340	32,238	50,765	-	-	בביטחון נכס למגורים
4,033	-	-	4,033	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
2,515	-	1,528	987	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
3,729	5	58	2,027	-	-	-	-	-	1,639	נכסים אחרים
149	-	48	101	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
284,685	5	1,586	49,042	68,214	13,340	32,853	50,765	8,257	60,623	סך הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוב-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגות.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון אשראי של צד נגדי

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

ליום 30 בספטמבר 2020			
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	נכסי סיכון
1,535	2,015	2,556	1,378
		261	261
1,535	2,015	2,817	1,639

שיטת החשיפה הנוכחית
הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)

סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2020			
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	נכסי סיכון
1,358	1,530	1,977	1,248
		261	261
1,358	1,530	2,238	1,509

שיטת החשיפה הנוכחית
הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)

סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2019			
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	נכסי סיכון
1,035	1,683	2,011	1,050
		47	47
1,035	1,683	2,058	1,097

שיטת החשיפה הנוכחית⁽¹⁾
הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019			
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	נכסי סיכון
1,196	1,679	1,878	1,023
		63	63
1,196	1,679	1,941	1,086

שיטת החשיפה הנוכחית⁽¹⁾
הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)

סך הכל

הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)

ליום 30 בספטמבר 2020		ליום 30 בספטמבר 2019		ליום 31 בדצמבר 2019	
כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות
1,809	536	1,904	466	1,755	384
		412			
		1,563			

סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA
לפי הגישה הסטנדרטית

(1) סווג מחדש.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון שוק

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה). לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפתו למניות איננה מהותית, כך שהחשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגזרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית (Interest Rate Risk), שהינו הסיכון לרווחי הבנק ולהון הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות שונות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הוגן).

לפרטים נוספים בדבר סיכון שוק ראה פרק סיכון שוק בדוח הסיכונים לשנת 2019 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון שוק בגישה הסטנדרטית

להלן רכיבי דרישת ההון תחת הגישה הסטנדרטית לסיכון שוק (במיליוני שקלים חדשים):

נכסי סיכון ליום :				
31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2019	30 בספטמבר 2020		
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
				מוצרים ישירים
1,339	1,549	1,126	1,453	סיכון שיעור ריבית (כללי וספציפי)
-	-	-	39	סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)
440	215	483	497	סיכון שער חליפין
-	-	-	-	סיכון סחורות
-	-	-	-	אופציות
12	14	20	33	גישת דלתה-פלוס
-	-	-	-	איגוח
1,791	1,778	1,629	2,022	סך הכל

כאמור לעיל, היקף החשיפה בתיק הסחיר הינו נמוך ומרביתו נובע מסיכון ריבית. נכסי הסיכון בגין סיכון שיעור ריבית הושפעו מפוזיציות של נגזרים שלא קוזזו בהתאם לשיטת המדידה הסטנדרטית וזאת בעקבות שינויים בעקומי הריבית.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

סיכון נזילות

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכון הנזילות הוא סיכון מהותי וייחודי בשל הצורך להגיב אליו תוך פרק זמן קצר ככל הניתן. התרחשות הסיכון עלולה לגרום הפסדים גדולים לבנק, ואף להוביל לקריסתו. לפרטים נוספים בדבר סיכון נזילות ראה פרק סיכון נזילות בדוח הסיכונים לשנת 2019 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות (Liquidity)

להלן פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
סך ערך לא משוקלל ⁽²⁾	סך ערך משוקלל ⁽³⁾	
(ממוצע)	(ממוצע)	
59,709		סך כל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
7,659	125,299	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
1,755	35,106	פיקדונות יציבים
4,429	41,034	פיקדונות פחות יציבים
1,475	49,159	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
41,067	66,456	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
		פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידיים
669	2,676	בנקאיים קואופרטיביים
40,115	63,497	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
283	283	חובות לא מובטחים
947	-	מימון סיטונאי מובטח
19,899	91,717	דרישות נזילות נוספות, מזה:
13,757	13,757	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
3,431	45,051	קווי אשראי ונזילות
2,711	32,909	מחויבויות מימון מותנות אחרות
69,572		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
957	1,811	הלוואות מובטחות
8,462	10,747	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
13,370	17,891	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
22,789	30,449	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם⁽⁴⁾		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
59,709		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
46,783		יחס כיסוי נזילות (%)
⁽⁵⁾128		

- (1) מידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון השלישי של שנת 2020 הינו 75.
- (2) ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק, תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (3) ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרימים נכנס יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (4) ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת: מקדמי ביטחון ושיעורי תזרימים נכנס יוצא וכן יתר המגבלות הרלבנטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ומגבלה על תזרימים נכנסים כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221).
- (5) יחס כיסוי הנזילות המוצג הינו מאוחז, ללא נתוני בנק אגוד. השפעת נתוני בנק אגוד על יחס כיסוי הנזילות מוערכת בעלייה של כ- 3%.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		
סך ערך משוקלל ⁽³⁾ (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל ⁽²⁾ (ממוצע)	
45,494		סך כל נכסים נזילים באיכות גבוהה
		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
		פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
6,316	108,719	פיקדונות יציבים
1,518	30,358	פיקדונות פחות יציבים
3,393	31,535	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
1,405	46,826	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
33,260	51,001	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידי בנקאיים
348	1,393	קואופרטיביים
32,472	49,168	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
440	440	חובות לא מובטחים
142	-	מימון סיטונאי מובטח
14,944	73,178	דרישות נזילות נוספות, מזה:
10,347	10,346	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
2,514	37,859	קווי אשראי ונזילות
2,083	24,973	מחויבויות מימון מותנות אחרות
54,662		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
220	827	הלוואות מובטחות
6,482	8,893	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
10,584	15,779	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
17,286	25,499	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם⁽⁴⁾		
45,494		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
37,376		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
122		יחס כיסוי נזילות (%)

- (1) מידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון השלישי של שנת 2019 הינו 76.
- (2) ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק, תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (3) ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (4) ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת: מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא וכן יתר המגבלות הרלבנטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ומגבלה על תזרימים נכנסים כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221).

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

להלן פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019		
סך ערך לא משוקלל ⁽²⁾ (ממוצע)	סך ערך משוקלל ⁽³⁾ (ממוצע)	
44,846		סך כל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
6,342	109,361	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
1,525	30,504	פיקדונות יציבים
3,403	31,738	פיקדונות פחות יציבים
1,414	47,119	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
32,808	50,882	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
		פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשות של תאגידים בנקאיים
434	1,737	קואופרטיביים
32,248	49,019	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
126	126	חובות לא מובטחים
207	-	מימון סיטונאי מובטח
17,201	76,241	דרישות נזילות נוספות, מזה:
12,367	12,366	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
2,620	38,981	קווי אשראי ונזילות
2,214	24,894	מחויבויות מימון מותנות אחרות
56,558		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
293	1,008	הלוואות מובטחות
6,503	9,234	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
12,783	18,069	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
19,579	28,311	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם⁽⁴⁾		
44,846		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
36,979		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
121		יחס כיסוי נזילות (%)

- (1) מידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון הרביעי של שנת 2019 הינו 74.
- (2) ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק, תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (3) ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (4) ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת: מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא וכן יתר המגבלות הרלבנטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ומגבלה על תזרימים נכנסים כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221).

הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס כיסוי הנזילות

הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס כיסוי הנזילות הם הרכב המקורות והשימושים של הבנק. הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA) הינם נכסים ברמה 1, המאופיינים ברמת סחירות גבוהה ורמת סיכון נמוכה, אלו כוללים - מזומנים, עובר-ושב ופיקדונות בבנקים מרכזיים, איגרות חוב של ריבונות בעלות משקל סיכון 0% ואיגרות חוב של מדינת ישראל. עיקר תזרימי המזומנים היוצא הינו כנגד מימון סיטונאי בלתי מובטח - פיקדונות שהופקדו בבנק על ידי תאגידים וגופים פיננסיים וכן תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים. עיקר תזרימי המזומנים הנכנס הינו בגין תקבולי אשראי וכן תזרימים נכנסים בגין חשיפה לנגזרים.

היחס נע בצורה מחזורית ברובה, הניתנת לחיזוי לפי אומדנים פנימיים של הבנק. הגורם המרכזי המשפיע, לאורך זמן, על התפתחות היחס הוא הצמיחה בפעילות הבנק, הן בצד גיוס וניהול מבנה המקורות והן בצד הגידול בשימושים. קיימת תנדודות מסוימת בין הימים במהלך החודש בשל פעילות שוטפת של לקוחות וכן תחלופה בין שקלים למטבע-חוץ, בעיקר בעקבות פעילות בנגזרי שקל/מטבע חוץ.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA)

להלן פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראה 221 (במיליוני שקלים חדשים):

ממוצע לרבעון שלישי		30 בספטמבר		
2019	2020	2019	2020	
45,481	74,089	46,022	75,691	נכסי רמה 1
13	47	13	47	נכסי רמה 2א
-	108	-	108	נכסי רמה 2ב
45,494	74,244	46,035	75,846	סך הכל HQLA

קיימת מגבלה רגולטורית על סניף לוס אנג'לס לגבי השימוש ברזרבת הנזילות בישות זו, תרחישי הבנק מניחים שימוש בנזילות הסניף בהתחשב במגבלה.

הרכב נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים:

ליום 30 בספטמבר 2020			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד	סך היתרה במאזן כולל בנק אגוד	
73,892	⁽¹⁾ 1,852	75,744	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
13,947	⁽²⁾ 687	14,634	אגרות חוב של ממשלת ישראל
1,501	-	1,501	אגרות חוב של אחרים בישראל
835	333	1,168	אגרות חוב של ממשלות זרות
555	-	555	אגרות חוב של אחרים זרים
90,730	2,872	93,602	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2019 ⁽³⁾			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד	סך היתרה במאזן	
45,966	64	46,030	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
6,932	472	7,404	אגרות חוב של ממשלת ישראל
2,420	259	2,679	אגרות חוב של ממשלות זרות
326	-	326	אגרות חוב של אחרים זרים
55,644	795	56,439	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד	סך היתרה במאזן	
50,907	17	50,924	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
7,489	332	7,821	אגרות חוב של ממשלת ישראל
1,576	205	1,781	אגרות חוב של ממשלות זרות
362	-	362	אגרות חוב של אחרים זרים
60,334	554	60,888	סך הכל

- (1) מזה פיקדונות ששועבדו לבנק ישראל כנגד הלוואות מוניטריות בסך 1.8 מיליארדי שקלים חדשים.
 (2) מזה אגרות חוב ששועבדו למסלקות הבורסה והמעו"ף בגין בנק אגוד בסך 289 מיליוני שקלים חדשים.
 (3) סיווג מחדש.

התפתחויות ביחס כיסוי הנזילות

הבנק שמר במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020, על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיכות גבוהה מאד - נכסי רמה 1. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד, ללא נתוני בנק אגוד) לרבעון השלישי של שנת 2020 הסתכם ב-128%. במהלך רבעון זה, לא נרשמו חריגות ממגבלות היחס.

תוספות

תוספת א' - הרכב ההון הפיקוחי

	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2019	31 בדצמבר 2019	
	כולל בנק אגוד ללא בנק אגוד			
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים				
1	3,521	2,281	2,302	הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
2	15,042	13,792	14,063	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
3	(160)	(183)	(208)	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
5	422	456	464	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג (זכויות מיעוט)
6	18,825	16,346	16,621	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים				
7	-	-	-	התאמות יציבותיות להערכות שווי
8	87	87	87	מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי
9	-	-	-	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם ⁽⁴⁾
10	19	-	-	מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
11	19	8	8	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
12	-	-	-	פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים
13	-	-	-	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח
14	-	-	-	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
15	22	5	6	נכסים נטו בגין תוכניות להטבה מוגדרת, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
16	-	-	-	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)
17	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
18	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
19	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
20	-	-	-	זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
21	-	-	-	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2019	31 בדצמבר 2019
	כולל בנק אגוד ללא בנק אגוד		
22 סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי	-	-	-
23 מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים	-	-	-
24 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	-	-	-
25 מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי	-	-	-
26 התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	(1,030) ⁽⁴⁾	-	-
א.26 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	-	-	-
ב.26 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	-	-	-
ג.26 מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים 25 ו 25-ב.	-	-	-
27 ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים	-	-	-
28 סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1	(883)	111	101
29 הון עצמי רובד 1	19,708	17,432	16,520
הון רובד 1 נוסף: מכשירים			
30 מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו	-	-	-
31 מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	-	-
32 מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	-	-
34 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'	-	-	-
36 הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים	-	-	-
הון רובד 1 נוסף: מכשירים			
37 השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)	-	-	-
38 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף	-	-	-
39 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-
40 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-
41 ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-	-	-
א.41 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	-	-	-
ב.41 מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 38 א.	-	-	-
42 ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים	-	-	-
43 סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף	-	-	-
44 הון רובד 1 נוסף	-	-	-
45 הון רובד 1	19,708	17,432	16,520

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2019	31 בדצמבר 2019
	כולל בנק אגוד ללא בנק אגוד		
הון רובד 2: מכשירים והפרשות			
46	מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו	342	342
47	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	893	894
48	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'	2,795	3,312
49	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2	-	-
50	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתניח	2,188	2,232
51	הון רובד 2 לפני ניכויים	6,218	6,780
הון רובד 2: ניכויים			
52	השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)	-	-
53	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים	-	-
54	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-
55	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-
56	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-	-
א.56	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	-	-
ב.56	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף 51 א.	-	-
57	סך כל הניכויים להון רובד 2	-	-
58	הון רובד 2	6,218	6,780
59	סך ההון	23,650	26,488
60	סך נכסי סיכון משוקללים	173,322	197,502
יחסי הון וזרימה לשימור הון			
61	הון עצמי רובד 1	10.06%	9.98%
62	הון רובד 1	10.06%	9.98%
63	ההון הכולל	13.65%	13.41%
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים			
69	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	8.76%	8.71%
70	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	8.76%	8.71%
71	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	12.26%	12.21%
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			
72	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	-	-

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

	31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2019	30 בספטמבר 2020	
			כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד
73	2	2	2	2
74	-	-	-	-
75	1,135	1,165	1,333	1,710
			-	
76	1,546	1,555	2,188	2,232
77	1,881	1,850	2,009	2,285
78	-	-	-	-
79	-	-	-	-
80	-	-	-	-
81	-	-	-	-
82	-	-	-	-
83	-	-	-	-
84	1,340	1,340	893	1,195
85	1,381	1,393	1,813	1,813

(1) כולל יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד. לפרטים נוספים ראה ביאור 9.1. לדוחות הכספיים.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוח הסיכונים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוח הסיכונים :

מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

A	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Pro - תהליך פנימי להערכת נאותות ההון הכולל של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון וביחית מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראת באזל II.
B	HQLA - High Quality Liquid Assets - נכסים נזילים באיכות גבוהה, אשר ניתן להמירם למזומן בקלות ובמהירות, תוך הפסד ערך קטן או ללא הפסד בתרחיש קיצון.
C	(Probability Of Default) - ההסתברות באחוזים שלוהה יכנס לכשל בתוך זמן מוגדר.
	(Loss Given Default) - שיעור ההפסד מהאשראי במידה והלקוח יכנס לכשל.
ב	1 - באזל II / באזל III - מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים.
ה	ה הסטנדרטית - גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.
	יקוחי (הון כולל) - ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף והון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
י	זון מצערי - היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.
מ	י מצוקה (קיצון) - כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.
	ה סיכונים - מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדירקטוריון בתדירות רבעונית.
נ	2 - הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל II המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.
	3 - הנדבך השלישי במסגרת העבודה של באזל II אשר מטרתו לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.
	סיכון - מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211.
ס	CVA - Credit Valuation Adjustment - הינו המרכיב בשווי הון של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההון של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).
	אשראי של צד נגדי - הסיכון שהצד השני לעסקה יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.

מונחים המתייחסים לבנקאות ופיננסים

א	איגרות חוב - נייר ערך המהווה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת ריבית במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים.
ח	חבות - אשראי מאזני ואשראי חוץ מאזני כהגדרתם בהוראה 313 לניהול בנקאי תקין.
	חוב פגום - חוב יסווג כחוב פגום כאשר תשלום הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדירוג.
י	יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי סכום החוב שנמחק חשבונאית.
	מכשיר פיננסי חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.
י	נגזר - מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי.

מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

A	LCR - Liquidity coverage ratio - יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרימי המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה.
B	
C	

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2020

אינדקס

ג	א
נגזרים, 10, 18, 19, 20, 26, 28, 29, 31, 34, 37	אשראי לציבור, 8
ניירות ערך, 1, 7, 14, 15, 16, 19, 20, 24, 25	
נכסי סיכון , 3, 8, 10, 17, 18, 25, 26, 33, 36, 37	ד
	דיבידנד, 31, 34
ס	
סיכון אסטרטגי, 12	ה
סיכון אשראי, 3, 5, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 20, 21, 23, 24, 25, 37	הון, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 25, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37
סיכון חוצה גבולות, 12, 16, 17	הון עצמי, 9
סיכון מוניטין, 11, 12, 17	הלבנת הון, 12, 17
סיכון נזילות, 3, 11, 12, 27	הלוואות לדיור, 5, 8, 14, 22, 37
סיכון ציות ורגולציה, 12	הפרשה להפסדי אשראי, 5, 22, 37
סיכון ריבית, 12, 26	
סיכון שוק , 3, 10, 11, 15, 17, 26, 37	ו
סיכון תפעולי, 11, 15, 37	יחס המינוף, 3, 5, 8, 9, 19, 20
	יחס כיסוי נזילות , 8, 27, 28, 29
ע	
עמלות, 37	ז
ענפי משק, 12, 13, 14	מימון, 12, 14, 19, 20, 25, 27, 28, 29
פ	
פיקדונות הציבור, 8, 9, 15	
ש	
שווי הוגן, 18, 26, 31, 34, 37	